

Odůvodnění blanketní stížnosti

Vyhradil-li si stěžovatel ve vazebním řízení lhůtu pro odůvodnění své blanketní stížnosti, má orgán, který o ní rozhoduje, buď upozornit stěžovatele (jeho právního zástupce) na nepřiměřenost navržené lhůty pro odůvodnění a stanovit mu namísto toho lhůtu přiměřenou, nebo má vyčkat doplnění stížnosti. Výjimečně, neumožňuje-li aktuální procesní situace jiný postup, může o stížnosti rozhodnout bez dalšího. Takovým výjimečným důvodem však nemůže být požadavek na urychlené vyřizování trestních věcí (§ 2 odst. 4 trestního řádu), neboť je stanoven k ochraně osoby, proti níž se trestní řízení vede, a žádá-li tato osoba, aby bylo s rozhodnutím posečkáno v zájmu její obhajoby, je třeba takový návrh upřednostnit před požadavkem na rychlost řízení.

(Nález Ústavního soudu České republiky sp.zn. IV.ÚS 487/23 ze dne 11.4.2023)

Ústavní soud rozhodl o ústavní stížnosti stěžovatele K. K., zastoupeného JUDr. A.Š., advokátem, sídlem O., proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 1. února 2023 č. j. 2 To 7/2023-122, za účasti Vrchního soudu v Olomouci, jako účastníka řízení, a Vrchního státního zastupitelství v Olomouci, jako vedlejšího účastníka řízení, tak, že usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 1. února 2023 č. j. 2 To 7/2023-122 bylo porušeno právo stěžovatele na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 1. února 2023 č. j. 2 To 7/2023-122 se zrušuje.

Z odůvodnění

I. Skutkové okolnosti posuzované věci a obsah napadeného rozhodnutí

1. Ústavní stížností podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky (dále jen "Ústava") a § 72 a násl. zákona č. [182/1993](#) Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o Ústavním soudu"), se stěžovatel domáhá zrušení v záhlaví uvedeného usnesení Vrchního soudu v Olomouci (dále jen "vrchní soud") s tvrzením, že jím došlo k porušení jeho ústavně zaručených práv vyplývajících z čl. 36 odst. 1 a čl. 40 odst. 3 Listiny základních práv a svobod (dále jen "Listina").

2. Z ústavní stížnosti a jejích příloh se podává, že usnesením Krajského soudu v Ostravě (dále jen "krajský soud") ze dne 6. 1. 2023 č. j. 3 Nt 52/2023-106 byl stěžovatel (zadržený na základě evropského zatýkacího rozkazu) vzat do předběžné vazby podle § 94 odst. 1 a § 204 odst. 5 zákona č. [104/2013](#) Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů. Krajský soud nepřijal nabídku peněžitě záruky. Stěžovatel je v Polské republice stíhán pro obsáhlou hospodářskou a daňovou kriminalitu (spáchanou v letech 2016 a 2017) a hrozí mu uložení trestu odnětí svobody v trvání až deseti let. Podle krajského soudu jsou v dané věci splněny podmínky vazby. Stěžovatel si byl vědom toho, že orgány Polské republiky se snaží o přímý styk s jeho osobou již po dobu několika let, stejně jako mu bylo známo vydání vnitrostátního zatýkacího rozkazu a plánu vydat evropský zatýkací rozkaz. Přímému styku s orgány Polské republiky se vyhýbá a na území České republiky si obstaral stále bydlení, přestěhoval sem své rodiče a stýká se tu po rozvodu manželství se svými nezletilými dětmi. Současně však nemá v České republice žádné trvalejší vazby a žije z naspořených finančních prostředků v řádu nižších milionů korun. Skutečnost, že pověřil svou polskou právní zástupkyni ke komunikaci s orgány Polské republiky, je bez významu při hodnocení jeho snahy vyhýbat se trestnímu řízení. Vyjadřuje-li stěžovatel nedůvěru k orgánům Polské republiky, nelze ani tyto námitky zohlednit v řízení při rozhodování o vazbě. Z předchozího způsobu vedení

života je zřejmé, že stěžovatel může libovolně opustit území České republiky.

3. Stěžovatel podal proti usnesení krajského soudu blanketní stížnost, přičemž uvedl, že z důvodů jazykové bariéry její odůvodnění doplní do dne 3. 2. 2023. Vrchní soud tuto stížnost zamítl napadeným usnesením bez vyčkání na doplnění jejího odůvodnění (které není její obligatorní součástí). Tento postup odůvodnil tak, že usnesení krajského soudu bylo stěžovateli doručeno dne 13. 1. 2023 (obhájci o den dříve). O vazebních věcech je přitom třeba rozhodovat co nejrychleji. Soud tedy musí vyvažovat jednak právo na obhajobu s ochranou práv vazebně stíhané osoby. Nebylo-li odůvodnění stížnosti zasláno vrchnímu soudu ani po 18 dnech, není další vyčkávání ospravedlnitelné. Spisový materiál v dané věci není nikterak obsáhlý. Poukázal-li stěžovatel na prodlení způsobené doručováním strojového překladu, pak jde o iniciativu obhájce, která nemůže mít za následek prodlevu v rozhodnutí soudu za situace, kdy stěžovatel soudní překlad napadeného usnesení nežádal a ve vazebním zasedání mu bylo přetlumočeno ústní odůvodnění vzetí do vazby. Dále vrchní soud uvedl, že reflektoval argumentaci stěžovatele, kterou uplatnil ve vazebním zasedání a písemném stanovisku k nedůvodnosti zadržení. Přitom dospěl k závěru, že rozhodnutí krajského soudu nelze cokoliv vytknout, neboť se správně zabývalo všemi rozhodnými okolnostmi. Zároveň se vypořádalo se všemi námitkami obhajoby.

4. Stěžovatel následně předmětnou blanketní stížnost proti usnesení krajského soudu doplnil, přičemž obsáhle rozporoval důvodnost vzetí do vazby.

II. Argumentace stěžovatele

5. Stěžovatel namítá, že vrchní soud postupoval v rozporu se závěry judikatury Ústavního soudu [konkrétně náleze ze dne 15. 2. 2022 sp. zn. III. ÚS 2934/21 (všechna rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná na <https://nalus.usoud.cz>), který řešil obdobnou věc se stejnými okolnostmi]. Ve své blanketní stížnosti výslovně uvedl svůj záměr doplnit její odůvodnění, a to v přesně stanovené lhůtě. Nadto argumentuje tím, že vyčkání na odůvodnění stížnosti nemohlo přinést ani žádné ohrožení práv jiných osob. Přitom jej nelze podezírat z obstrukčního jednání, neboť příčinou (předem oznámenou vrchnímu soudu) delšího odůvodňování stížnosti je stěžovatelova neznalost českého jazyka.

6. Stěžovatel zdůrazňuje, že podnikl všechny kroky k maximálnímu urychlení jeho procesního postupu (např. nevyčkával na oficiální překlad rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení). To dokonce absurdně vrchní soud klade k tíži stěžovateli, neboť uvedl, že doručování strojového překladu usnesení o vzetí do vazby bylo "iniciativou obhájce", která měla zdržet proces odůvodňování stížnosti. Podle vyjádření soudního překladatele by však vyhotovení soudního překladu trvalo nesrovnatelně déle.

7. Naproti tomu tvrzení vrchního soudu o "urychlení řízení" je podle stěžovatele nevěrohodné, neboť o stížnosti údajně rozhodl pouhé dva dny před avizovaným doručením odůvodnění předmětné blanketní stížnosti. I s tímto nesprávným argumentem vrchního soudu se Ústavní soud vypořádal v odkazovaném nálezu (viz výše sub 5). Obstát nemůže ani argument, že stěžovatel byl ve svém rodném jazyce ústně seznámen s vyhlášeným odůvodněním usnesení o vzetí do vazby. Lhůty osmnácti dní k odůvodnění stížnosti, která byla podle napadeného rozhodnutí nepřiměřená, nevyužil vrchní soud k zaslání přípisu o jedné větě nebo alespoň telefonickému kontaktování obhájce.

III. Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

8. Ústavní soud posoudil splnění procesních předpokladů řízení a dospěl k závěru, že ústavní stížnost byla podána včas oprávněným stěžovatelem, který byl účastníkem řízení, v němž bylo vydáno rozhodnutí napadené ústavní stížností. Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný. Stěžovatel je právně zastoupen v souladu s § 29 až 31 zákona o Ústavním soudu. Stěžovatel vyčerpal všechny

zákonné procesní prostředky k ochraně svého práva; ústavní stížnost je přípustná (§ 75 odst. 1 téhož zákona a contrario).

IV. Vyjádření dalšího účastníka a vedlejšího účastníka řízení a replika stěžovatele

9. Soudce zpravodaj postupem podle § 42 odst. 4 zákona o Ústavním soudu zaslal ústavní stížnost k vyjádření účastníkovi a vedlejšímu účastníkovi řízení.

10. Vrchní soud ve svém vyjádření uvedl, že odkazuje na odůvodnění napadeného rozhodnutí, které se s námitkami uplatněnými v ústavní stížnosti v podstatě vypořádalo. Navrhl proto odmítnutí ústavní stížnosti.

11. Vrchní státní zastupitelství v Olomouci (dále jen "vedlejší účastník") uvedlo, že ústavní stížnost se mu jeví být důvodná (s výhradou neznalosti spisového materiálu). Nevyčkal-li vrchní soud na obhajobou avizované doplnění stížnosti (resp. nevyzval-li stěžovatele k doplnění v kratší lhůtě), lze takový postup považovat za porušení stěžovatelových ústavních práv. Takový závěr Ústavní soud v trestních věcech již opakovaně dovodil (viz např. nálezy ze dne 6. 12. 2019 sp. zn. III. ÚS 3333/19, který řeší totožnou situaci).

12. Předmětná vyjádření byla stěžovateli zaslána na vědomí a k případné replice. Ten v ní vyjádřil svůj nesouhlas s tvrzením vrchního soudu, že se napadené rozhodnutí obsahově vypořádalo s námitkami uplatněnými v ústavní stížnosti. Vrchní soud přitom nikterak nezpochybňuje závěry judikatury, na niž upozornil i vedlejší účastník. Je tedy zřejmé, že se vrchní soud s argumentací stěžovatele nevypořádal.

V. Posouzení důvodnosti ústavní stížnosti

13. Ústavní soud je soudním orgánem ochrany ústavnosti (čl. 83 Ústavy), který stojí mimo soustavu soudů (čl. 91 odst. 1 Ústavy). Vzhledem k tomu jej nelze, vykonává-li svoji pravomoc tak, že podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy rozhoduje o ústavní stížnosti proti pravomocnému soudnímu rozhodnutí, považovat za další instanci v systému obecné justice, oprávněnou vlastním rozhodováním (nepřímo) nahrazovat rozhodování obecných soudů; jeho úkolem je "toliko" přezkoumat ústavnost soudních rozhodnutí, jakož i řízení, které jejich vydání předcházelo. Proto vedení řízení, zjišťování a hodnocení skutkového stavu, výklad podústavního práva a jeho aplikace na jednotlivý případ je v zásadě věcí soudů, a o zásahu Ústavního soudu do jejich rozhodovací činnosti lze uvažovat za situace, kdy je jejich rozhodování stíženo vadami, které mají za následek porušení ústavnosti (tzv. kvalifikované vady); o jaké vady jde, lze zjistit z judikatury Ústavního soudu.

14. Ústavní soud přezkoumal napadené rozhodnutí a vyjádření dalšího účastníka a vedlejšího účastníka řízení a dospěl k následujícím závěrům.

15. Stěžovateli i vedlejšímu účastníkovi je nutno přisvědčit, že Ústavní soud se problematikou řádného k projednání blanketního opravného prostředku již v minulosti opakovaně vyjádřil. Z jeho ustálené judikatury (viz již nálezy ze dne 4. 6. 1998 sp. zn. III. ÚS 308/97) vyplývá zásadně požadavek, aby soud, který obdržel blanketní stížnost s avizovaným doplněním jejího odůvodnění v konkrétně stanovené lhůtě, buď vyčkal na takové doplnění, anebo účastníka, je-li kontaktní, vyzval k doplnění stížnosti ve lhůtě kratší [viz nálezy sp. zn. III. ÚS 3333/19 nebo III. ÚS 2934/21 a další v nich uvedené rozhodnutí].

16. Ústavní soud proto zastává právní názor, že ve vazebních věcech, kdy si stěžovatel vyhradil ve vazebním řízení lhůtu pro odůvodnění své blanketní stížnosti, má orgán, který o ní rozhoduje, buď upozornit stěžovatele (jeho právního zástupce) na nepřiměřenost navržené lhůty pro odůvodnění a stanovit mu namísto toho lhůtu přiměřenou, nebo má vyčkat doplnění stížnosti. Výjimečně,

neumožňuje-li aktuální procesní situace jiný postup, může o stížnosti rozhodnout bez dalšího. Takovým výjimečným důvodem však nemůže být požadavek na urychlené vyřizování trestních věcí (§ 2 odst. 4 trestního řádu), neboť je stanoven k ochraně osoby, proti níž se trestní řízení vede, a žádá-li tato osoba, aby bylo s rozhodnutím posečkáno v zájmu její obhajoby, je třeba takový návrh upřednostnit před požadavkem na rychlost řízení.

17. Při takovém postupu musí soudy zejména zohlednit předmět daného řízení (tedy či subjektivní práva nebo jaký veřejný zájem mohou být přiměřeným prodloužením řízení dotčeny), jakož i specifické okolnosti případu. Takovou okolností bylo v posuzované věci například cizí státní občanství stěžovatele, avšak může jí rovněž být kupříkladu obsáhlý spisový materiál či koordinace postupů orgánů činných v trestním řízení při zajištění výkonu práv obviněného.

18. Ze shora popsanych skutečností je však nejen zřejmé, nýbrž i zjevné, že vrchní soud postupoval v rozporu se závěry uvedené judikatury, čímž porušil právo stěžovatele na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny. Aniž by Ústavní soud považoval za nutné hodnotit přiměřenost osmnáctidenní lhůty k doplnění blanketní stížnosti, bylo proto (viz sub 14) povinností vrchního soudu alespoň telefonicky vyzvat stěžovatele (resp. jeho obhájce) k případnému urychlení avizovaného postupu s poučením, že k jeho pozdějším úkonům či podáním již nemusí být přihlédnuto.

19. Tuto svou povinnost vrchní soud nesplnil - a to (nota bene) vědomě, jak vyplývá z odůvodnění napadeného rozhodnutí - aniž by mu v tom bránil jakýkoliv důležitý veřejný zájem nebo ochrana něčích subjektivních práv. Dovolával-li se vrchní soud své povinnosti chránit osobní svobodu stěžovatele, nemůže se Ústavní soud s takovým argumentem ztotožnit. Chránit práva obviněného proti výslovnému přání obhajoby lze podle Ústavního soudu toliko tehdy, je-li výsledek takového postupu orgánů činných v trestním řízení zjevně ve prospěch obviněného (např. dodržet všechna ústavní procesní práva obviněného není zásadně nutné, je-li propouštěn na svobodu). Ani ze zbývajících částí argumentace obsažené v odůvodnění napadeného rozhodnutí nevyplývá nějaký důvod, který by postup vrchního soudu legitimizoval. Především jím nemůže být samotná urgentnost rozhodování ve vazebních věcech (viz k tomu bod 16 nálezu sp. zn. III. ÚS 3333/19, opírající se o právní názor vyjádřený v nálezu ze dne 8. 8. 2017 sp. zn. Pl. ÚS 32/16 (N 139/86 SbNU 369) a rozvinutý v nálezu ze dne 4. 9. 2018 sp. zn. I. ÚS 1692/18). Dále takovými důvody nemohou být ani neobsáhlost spisového materiálu či skutečnost, že stěžovatel nežádal oficiální překlad písemného vyhotovení rozhodnutí. Všechny tyto skutečnosti by mohly být nanejvýš důvodem, pro nějž by mohl vrchní soud vyrozumět stěžovatele o "zkrácení" jím avizované lhůty, nikoliv však k jejímu ignorování.

20. Toliko pro úplnost Ústavní soud poukazuje na skutečnost, že v doplnění odůvodnění stížnosti proti usnesení krajského soudu poukazuje stěžovatel na celou řadu konkrétních skutečností (viz výše sub 4). Tato okolnost však nemohla být vzata v úvahu, neboť v nyní posuzované věci mohl Ústavní soud posoudit pouze ústavní souladnost postupu vrchního soudu, nikoli to, jak by řízení skončilo, kdyby vyčkal na doplnění předmětné blanketní stížnosti.

21. Z těchto důvodů Ústavní soud podle § 82 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu ústavní stížnosti vyhověl a podle § 82 odst. 3 písm. a) téhož zákona napadené rozhodnutí zrušil.

Další články:

- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vyhoštění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [„Tvrzení proti tvrzení“ \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ochranné opatření](#)